

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 15 жовтня 2026 р. № 1286

ПОРЯДОК
реалізації експериментального проекту із створення
додаткового захисту населення в умовах правового
режиму воєнного стану

1. Цей Порядок визначає механізм реалізації експериментального проекту із створення додаткового захисту населення в умовах правового режиму воєнного стану (далі — експериментальний проект) і забезпечується шляхом зведення посилених укриттів.

2. Метою реалізації експериментального проекту є створення безпечних умов для населення в умовах правового режиму воєнного стану, зокрема збройної агресії Російської Федерації проти України, шляхом прискореного зведення посилених укриттів із готових конструкцій, призначених для зведення засобів колективного захисту.

3. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

посилене укриття — зведене напівзаглибленим (заглибленим) способом первинне (мобільне) укриття із влаштуванням обвалування або виконанням інших робіт, спрямованих на підсилення його захисних властивостей, для забезпечення захисту населення (персоналу) від побічної (непрямої) дії звичайних засобів ураження шляхом зменшення впливу надмірного тиску повітряної ударної хвилі, що має значення не менш як 100 кПа, дії уламків під час застосування таких засобів ураження.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Кодексі цивільного захисту України, Законах України “Про регулювання містобудівної діяльності”, “Про технічні регламенти та оцінку відповідності” і “Про будівельні норми”.

4. Посилене укриття не є об’єктом будівництва, благоустрою населеного пункту, тимчасовою спорудою для життєзабезпечення населення або провадження підприємницької діяльності в розумінні Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” та об’єктом нерухомого майна в розумінні Цивільного кодексу України.

Зведення посиленого укриття не передбачає проведення будівельних робіт і створення об’єкта архітектури, не потребує розроблення проектної документації на будівництво, землепорядної документації, отримання містобудівних умов та обмежень, а також інших дозвільних документів на будівництво.

5. Учасники експериментального проекту самостійно визначають необхідність і місця зведення посилених укриттів залежно від потреби в укритті населення (персоналу) у відповідній місцевості.

Учасники експериментального проекту, які мають намір звести посилені укриття, погоджують місця їх можливого зведення із органами місцевого самоврядування та надають інформацію обласним, Київській міській держадміністраціям (військовим адміністраціям).

6. Зведення посилених укриттів здійснюється із використанням первинних (мобільних) укриттів, які відповідають Технічному регламенту засобів цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 26 травня 2023 р. № 535 (Офіційний вісник України, 2023 р., № 55, ст. 3081).

7. Зведення посилених укриттів здійснюється шляхом придбання готових первинних (мобільних) укриттів, проведення робіт (надання послуг) із їх встановлення (монтажування, збирання, складання тощо), заглиблення, обвалування та виконання інших робіт (послуг) щодо посилення їх захисних властивостей із урахуванням безпекової ситуації.

Збільшення захисних властивостей посилених укриттів здійснюється в один або декілька таких способів:

заглиблення їх частково або повністю із обов'язковим облаштуванням зовнішньої гідроізоляції конструкцій;

обвалування через насипання шару ґрунту із посиленням дерев'яними або іншими амортизаційними матеріалами;

обкладання їх надземної частини габіонами, наповненими сипучими матеріалами (ґрунтом, піском);

підсилення зовнішніх огорожувальних конструкцій із додатковим встановленням бетонних або залізобетонних блоків, закріплених між собою шляхом обв'язки металевими конструкціями;

підсилення перекриття первинного (мобільного) укриття із додатковим влаштуванням монолітної залізобетонної плити.

Роботи із зведення посилених укриттів можуть проводитися виробником первинного (мобільного) укриття та/або підрядником, та/або учасниками експериментального проекту.

8. Величина заглиблення посиленого укриття визначається учасником експериментального проекту із урахуванням особливостей земельної ділянки, властивостей ґрунтів, наявних інженерних мереж (з метою запобігання їх пошкодженню).

З метою забезпечення захисту від шкідливої дії вод під час монтажування (заглиблення) посилених укриттів проводяться роботи із облаштування їх

зовнішньої гідроізоляції із урахуванням рекомендацій виробника первинного (мобільного) укриття.

Під час заглиблення первинного (мобільного) укриття обов'язково облаштовуються надійні сходи до основного та додаткового входу, а також до аварійного (евакуаційного) виходу. Входи, аварійні (евакуаційні) виходи із первинного (мобільного) укриття мають бути захищені від затікання повітряної ударної хвилі та проникнення уламків в один або декілька способів, визначених відповідно до пункту 5.13 ДСТУ 9329:2025.

9. Збільшення захисних властивостей зовнішніх огорожувальних конструкцій посиленіх укриттів здійснюється шляхом:

1) обвалування через насипання шару ґрунту із посиленням дерев'яними або іншими амортизаційними матеріалами із урахуванням:

висоти обвалування над перекриттям первинного (мобільного) укриття, яка повинна бути не менше ніж 1 метр (із урахуванням товщини дерев'яних або інших амортизаційних матеріалів);

ширини обвалування по периметру первинного (мобільного) укриття, яка повинна бути не менше ніж 1,5 метра, при цьому рекомендується вживати заходів до закріплення ґрунту з метою недопущення його осипання (дернування, облаштування трав'яного покриву тощо);

2) встановлення по зовнішньому периметру та над перекриттям первинного (мобільного) укриття габіонів, наповнених сипучими матеріалами (ґрунтом, піском), із урахуванням того, що:

габіони розташовуються у вигляді піраміди, кількість рядів піраміди становить не менше двох із урахуванням висоти від рівня планувальної позначки землі та не нижче ніж на рівні верхньої точки посиленого укриття;

для захисту первинного (мобільного) укриття рекомендовано використовувати габіони: розміром $2 \times 1 \times 1$ метр; тип волокна — геотекстиль, не менше 300 грамів на 1 кв. метр; розмір чарунки не більше 100×100 міліметрів або 50×100 міліметрів при діаметрі прута від 5 міліметрів чи не більше; 50×50 міліметрів або 75×75 міліметрів при діаметрі прута від 4 міліметрів;

3) підсилення зовнішніх огорожувальних конструкцій по зовнішньому периметру первинного (мобільного) укриття із додатковим встановленням бетонних або залізобетонних блоків, закріплених між собою шляхом обв'язки металевими конструкціями, із урахуванням того, що висота бетонних або залізобетонних блоків визначається від рівня планувальної позначки землі та не нижче ніж на рівні верхньої точки посиленого укриття;

4) підсилення перекриття первинного (мобільного) укриття із додатковим влаштуванням монолітної залізобетонної плити із урахуванням того, що:

монолітна залізобетонна плита створюється із металевих балок і заливання бетону класу не нижче ніж C25/30, при цьому товщина плити повинна становити не менше ніж 300 міліметрів;

площа монолітної залізобетонної плити має бути більшою за площу перекриття первинного (мобільного) укриття та виходити по периметру з усіх боків за його габарити.

Для запобігання обваленню плити перекриття первинного (мобільного) укриття над перекриттям за рішенням учасника експериментального проекту може створюватися сталевий каркас.

10. У разі залучення виробника первинного (мобільного) укриття, підрядника до зведення посиленого укриття учасником експериментального проекту надається таким особам детальна інформація щодо земельної ділянки, на якій передбачається зведення такого об'єкта, зокрема обмежень та особливостей, які повинні бути враховані під час його зведення.

11. Після зведення посиленого укриття балансоутримувач із залученням представників місцевих держадміністрацій (військових адміністрацій), органів місцевого самоврядування і територіального органу ДСНС, виконавця робіт із зведення (виробника первинного (мобільного) укриття та/або підрядника) проводить огляд такого об'єкта із складенням акта огляду об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення (персоналу) відповідно до форми, наведеної в додатку 3 до вимог щодо здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом МВС від 9 липня 2018 р. № 579 “Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість”.

Огляд зведеного посиленого укриття проводиться із дотриманням процедури, визначеної пунктом 7 Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів з фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 “Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 24, ст. 682; 2024 р., № 88, ст. 5681).

12. Утримання, облаштування та експлуатація посилених укриттів, передбачених цим Порядком, їх облік як первинного (мобільного) укриття у складі фонду захисних споруд цивільного захисту здійснюються відповідно до:

Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів з фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 “Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту”;

вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом МВС від 9 липня 2018 р. № 579 “Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість”;

вимог щодо здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом МВС від 9 липня 2018 р. № 579 “Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість”.

13. Учасники експериментального проекту та/або відповідні виконавці здійснюють облаштування (пристосування) посиленого укриття необхідним майном, інвентарем, засобами і матеріалами відповідно до вимог з облаштування як первинного (мобільного) укриття.

Планування та розміщення систем вентиляції для посиленого укриття здійснюється відповідно до пункту 6.2 ДСТУ 9329:2025.
